

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

Nguyễn Quỳnh Nga

HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CẤP XÃ
CÁC HUYỆN NGOẠI THÀNH HÀ NỘI HIỆN NAY:
THỰC TRẠNG, VẤN ĐỀ ĐẶT RA VÀ GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI

Chuyên ngành: Chính trị học

Mã số: 9310201.01

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ CHÍNH TRỊ HỌC

Hà Nội - 2023

Công trình được hoàn thành tại: Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Phạm Quốc Thành

Phản biện: PGS.TS. Trịnh Thị Xuyên
Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

Phản biện: PGS.TS. Trần Thị Thu Hoài
Trường Đại học Kinh tế Quốc dân

Phản biện: PGS.TS. Trương Quốc Chính
Học viện Chính trị Khu vực I

Luận án được bảo vệ trước Hội đồng cấp Đại học Quốc gia chấm luận án tiến sĩ họp tại Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn
vào hồi 14 giờ 00 ngày 17 tháng 7 năm 2023

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam
- Trung tâm Thông tin - Thư viện, Đại học Quốc gia Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Hệ thống chính trị cấp xã (xã, phường, thị trấn) có vai trò quan trọng trong quản lý nhà nước, quản lý xã hội tại địa phương. Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng xác định một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong giai đoạn mới là: “Xây dựng tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả”.

Thời gian qua, với quyết tâm chính trị cao, tổ chức thực hiện quyết liệt các nhiệm vụ chính trị, hệ thống chính trị cấp xã tại Việt Nam đã đạt được những kết quả quan trọng. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đạt được, hệ thống chính trị cấp xã còn tồn tại những hạn chế cần sớm được khắc phục. Do vậy, để bảo đảm thực hiện tốt được các vai trò trên tại địa phương thì nghiên cứu hệ thống chính trị cấp xã luôn là vấn đề quan trọng.

Thành phố Hà Nội gồm 17 huyện với 21 thị trấn, 383 xã (377 xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội, 6 xã thuộc thị xã Sơn Tây). So với các tỉnh thành khác, các xã, thị trấn thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội có những đặc điểm riêng biệt, là vùng đệm, vùng chuyển tiếp giữa đô thị và nông thôn. Trong thời gian tới, nhiều huyện sẽ trở thành quận.

Trong những năm qua, hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội đạt được những kết quả quan trọng, góp phần vào sự ổn định và phát triển của địa phương nói riêng, thành phố Hà Nội và cả nước nói chung. Tuy nhiên, hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội còn tồn tại một số hạn chế: tại một số xã, thị trấn, chức năng của hệ thống chính trị cấp xã đôi khi chưa được phát huy đầy đủ; tổ chức bộ máy hệ thống chính trị còn chồng chéo, nhiều tầng nấc; vai trò của Mặt trận tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội đôi lúc chưa được phát huy đầy đủ; chất lượng một bộ phận đội ngũ cán bộ, công chức chưa thực sự đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ. Những hạn chế của hệ thống chính trị cùng với chuyển biến nhanh về kinh tế - xã hội không tạo ra sự tương thích giữa yêu cầu lãnh đạo, quản lý các lĩnh vực của đời sống xã hội với năng lực của hệ thống chính trị cấp xã, nhất là tình hình an ninh, trật tự an toàn xã hội ở các xã, thị trấn ngoại thành Hà Nội ngày càng phức tạp và có xu hướng gia tăng. Đây là những thách thức không chỉ đối với đổi mới hệ thống chính trị cấp xã mà còn đối với sự ổn định và phát triển bền vững của cả Thành phố Hà Nội và đất nước.

Một trong những nguyên nhân của thực trạng trên là do cơ cấu tổ chức, sử dụng, bố trí nguồn nhân lực chưa thật sự phù hợp; chất lượng đào tạo chuyên môn cho đội ngũ cán bộ, công chức chưa thực sự hiệu quả. Do vậy, việc nghiên cứu đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội theo khung phân tích cụ thể sẽ chỉ rõ được mức độ thực tế của hệ thống chính trị cấp xã, từ đó sẽ đề xuất các

giải pháp đổi mới, nhất là giải pháp nâng cao trình độ, khả năng hoàn thành nhiệm vụ, công vụ của cán bộ, công chức cấp xã ở các xã, thị trấn thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội trong thời gian tới.

Cho đến nay, các công trình nghiên cứu về hệ thống chính trị rất đa dạng với nhiều cách tiếp cận khác nhau. Tuy nhiên, trong quá trình nghiên cứu về hệ thống chính trị cấp xã, chưa có học giả nào nghiên cứu về hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội. Những kết quả nghiên cứu dự kiến như xây dựng khung phân tích hệ thống chính trị cấp xã; giải pháp đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội mang tính ứng dụng không chỉ đối với các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội mà còn đối với các địa phương khác trong cả nước, nhất là với các địa phương có các xã là vùng ven đô thị.

Xuất phát từ những lý do trên, nghiên cứu sinh quyết định lựa chọn đề tài *Hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội hiện nay: Thực trạng, vấn đề đặt ra và giải pháp đổi mới* làm luận án tiến sĩ chuyên ngành Chính trị học.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở làm rõ một số vấn đề lý luận về hệ thống chính trị cấp xã; đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội; luận án đề xuất một số giải pháp đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trong thời gian tới.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Một là, tổng quan các nghiên cứu liên quan đến luận án; phân tích kết quả tình hình nghiên cứu; chỉ ra khoảng trống và các vấn đề luận án tập trung nghiên cứu;

Hai là, làm rõ một số vấn đề lý luận về hệ thống chính trị cấp xã;

Ba là, đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội và chỉ ra các vấn đề đặt ra;

Bốn là, làm rõ sự cần thiết đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội, chỉ ra các yếu tố tác động đến hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trước yêu cầu đổi mới; đề ra quan điểm và đề xuất một số giải pháp đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nội dung tập trung nghiên cứu vào: (1) Cấu trúc, chức năng của hệ thống chính trị cấp xã; (2) Hoạt động của hệ thống chính trị cấp xã (nghiên cứu hoạt động của tổ chức Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc,

các tổ chức chính trị xã hội, mối quan hệ giữa các tổ chức); (3) Cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách của hệ thống chính trị cấp xã (số lượng, cơ cấu, chất lượng cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách).

Phạm vi không gian: 377 xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội.

Phạm vi thời gian: Đề tài tập trung nghiên cứu từ năm 2008-2023. Năm 2008, Quốc hội ban hành Nghị quyết số 15/2008/QH12 về việc điều chỉnh địa giới hành chính thành phố Hà Nội và một số tỉnh có liên quan.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Luận án được thực hiện dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; chủ trương, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam; chính sách, pháp luật của Nhà nước về hệ thống chính trị và hệ thống chính trị cấp xã.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp nghiên cứu liên ngành, logic, lịch sử, phân tích, tổng hợp, quy nạp, diễn dịch, cấu trúc, so sánh, hệ thống, điều tra xã hội học, chuyên gia.

5. Đóng góp mới của luận án

Luận án góp phần xây dựng khung phân tích hệ thống chính trị cấp xã;

Luận án góp phần khái quát những đặc điểm cơ bản của các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội; chỉ ra một số vấn đề đặt ra đối với hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

Luận án đưa ra quan điểm và đề xuất một số giải pháp khoa học, có tính khả thi trong đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trong thời gian tới.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Ý nghĩa lý luận

Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần làm sâu sắc thêm những vấn đề lý luận về hệ thống chính trị cấp xã; góp phần hệ thống hóa quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam, Thành ủy Hà Nội về hệ thống chính trị cấp xã; góp phần cung cấp thêm những luận cứ khoa học cho Đảng, Nhà nước nhằm tiếp tục bổ sung lý luận về hệ thống chính trị cấp xã.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

Luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho nghiên cứu, giảng dạy về hệ thống chính trị cấp xã; có giá trị tham khảo trong thực tiễn đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội; trong tổ chức và thực hiện các nhiệm vụ của hệ thống chính trị cấp xã.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài mở đầu, kết luận và danh mục tài liệu tham khảo, nội dung luận án gồm 4 chương và 13 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CẤP XÃ CÁC HUYỆN NGOẠI THÀNH HÀ NỘI

1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Tác giả khảo cứu một số công trình tiêu biểu theo hướng nghiên cứu lý luận, thực trạng và giải pháp liên quan đến hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội, cụ thể như sau:

1.1.1. Nghiên cứu lý luận về hệ thống chính trị cấp xã

Các nghiên cứu lý luận về hệ thống chính trị cấp xã của các học giả trong nước: Sách *Hệ thống chính trị cơ sở, đặc điểm, xu hướng và giải pháp*; kỷ yếu Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ về *Thực hiện dân chủ ở các Đảng bộ xã ngoại thành Hà Nội hiện nay*; sách *hệ thống chính trị ở cơ sở nông thôn nước ta hiện nay*; sách *Đổi mới quan hệ giữa Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị- xã hội trong hệ thống chính trị ở Việt Nam*; bài viết “*Tổ chức và hoạt động của hệ thống chính trị Việt Nam và những vấn đề đặt ra*”; đề tài khoa học cấp Nhà nước *Nghiên cứu đề xuất giải pháp, mô hình nâng cao năng lực của hệ thống chính trị cấp cơ sở ở một số địa bàn trọng yếu vùng Tây Bắc*; bài viết “*Tổ chức bộ máy hệ thống chính trị - vấn đề trung tâm trong xây dựng thể chế phát triển nhanh, bền vững ở Việt Nam*”; luận án tiến sĩ *Đổi mới hệ thống chính trị ở Việt Nam từ năm 2011 đến nay*, bài viết “*Nâng cao chất lượng hệ thống chính trị cấp xã hiện nay*” ...

Bên cạnh các học giả trong nước, nghiên cứu lý luận về hệ thống chính trị cấp xã còn được các học giả ngoài nước quan tâm: công trình *A complex system aims to bring French local government closer to the people*; cuốn sách *Power to the people? Local governance and politics in Vietnam*; luận án tiến sĩ *Đổi mới hệ thống chính trị cấp cơ sở ở nông thôn Lào hiện nay*; bài viết “*The Residents' Committee in China's Political System: Democracy, Stability, Mobilization*”; bài viết “*Advantages of China's political system: Points for stability*”; cuốn sách *China's Political System*, Bài viết “*Vai trò của hệ thống chính trị cấp cơ sở trong xây dựng nông thôn mới ở tỉnh Bolikhamxay, Lào*”,...

1.1.2. Nghiên cứu thực trạng hệ thống chính trị cấp xã

Nghiên cứu thực trạng hệ thống chính trị cấp xã của các học giả trong nước có thể kể đến một số nghiên cứu: Đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ về *Thực hiện dân chủ ở các Đảng bộ xã ngoại thành Hà Nội hiện nay*; bài viết “*Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với hệ thống*

chính trị ở thành phố Hà Nội”; bài viết “Xây dựng chính quyền cấp xã - nhìn từ góc độ chức năng, nhiệm vụ, tổ chức bộ máy”; đề tài khoa học cấp Nhà nước *Nghiên cứu đề xuất giải pháp, mô hình nâng cao năng lực của hệ thống chính trị cấp cơ sở ở một số địa bàn trọng yếu vùng Tây Bắc*; bài viết “Những vấn đề đặt ra qua việc triển khai thực hiện sáp nhập các đơn vị hành chính cấp xã”; bài viết “Quản lý nhà nước về đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư ở Việt Nam”,...

Nghiên cứu thực trạng hệ thống chính trị, hệ thống chính trị cấp xã còn được nhiều học giả nước ngoài quan tâm, nghiên cứu, có thể tổng quan một số nghiên cứu tiêu biểu sau: Sách *Grassroots Political Reform in Contemporary China*, bài viết “Supply and Support for Grassroots Political Reform in Rural China”; bài viết “Asymmetrical adaptations to grassroots self-government between rural and urban China”; sách *The Critical Role of Local Governance in China's Political System*; sách *The Political Economy of Vietnam's Industrial Transformation*,...

1.1.3. Nghiên cứu quan điểm và giải pháp cho hệ thống chính trị cấp xã

Nghiên cứu quan điểm và giải pháp cho hệ thống chính trị cấp xã được các học giả trong nước quan tâm nghiên cứu, có thể kể đến: Sách *Đổi mới quan hệ giữa Đảng, Nhà nước và các tổ chức chính trị - xã hội trong hệ thống chính trị ở Việt Nam*; bài viết “Nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng trong hệ thống chính trị ở cơ sở”; luận án tiến sĩ *Vai trò của hệ thống chính trị cấp cơ sở trong quá trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn thành phố Hà Nội hiện nay*; bài viết “Những vấn đề đặt ra qua việc triển khai thực hiện sáp nhập các đơn vị hành chính cấp xã”; bài viết “Sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng đối với việc thực hiện quy định về chức năng, nhiệm vụ của tổ chức cơ sở đảng và quy chế làm việc của cấp ủy cơ sở”; bài viết “Những tư duy và cách làm mới trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng của Đảng bộ thành phố Hà Nội để đưa Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và cuộc sống”,...

Các học giả nước ngoài quan tâm đến nghiên cứu xu hướng, giải pháp về hệ thống chính trị nói chung và hệ thống chính trị cấp xã nói riêng, có thể kể đến một số nghiên cứu tiêu biểu sau: Luận án tiến sĩ *Đổi mới hệ thống chính trị cấp cơ sở ở nông thôn Lào hiện nay*; bài viết “Understanding East Asian Political Systems: Origins, Characteristics, and Changes”; bài viết “Size, Democracy, and the Economic Costs of Running the Political System”; bài viết “Chinese Solutions for Party Systems”; bài viết “Advantages of China's political system: Points for

stability”, Bài viết “Vai trò của hệ thống chính trị cấp cơ sở trong xây dựng nông thôn mới ở tỉnh Bolikhamxay, Lào”...

1.2. Đánh giá tình hình nghiên cứu và những vấn đề luận án tập trung nghiên cứu.

1.2.1. Đánh giá tình hình nghiên cứu

1.2.1.1. Khái quát kết quả nghiên cứu của các công trình đã công bố

Về nguồn tư liệu: Các nghiên cứu về hệ thống chính trị, hệ thống chính trị cấp xã cả trong và ngoài nước khá phong phú và đa dạng về tài liệu gồm sách, đề tài khoa học các cấp, luận án tiến sĩ, các bài báo khoa học đăng trên các tạp chí khoa học chuyên ngành, các tạp chí điện tử.

Về cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu: Các nghiên cứu về hệ thống chính trị cấp xã được tiếp cận nghiên cứu dưới nhiều góc độ khác nhau như xây dựng Đảng, lịch sử, xã hội học, chính trị học, kinh tế học, góc độ chức năng, nhiệm vụ và tổ chức bộ máy. Các công trình sử dụng đa dạng các phương pháp nghiên cứu như phương pháp lịch sử, logic, phương pháp phân tích, tổng hợp, phương pháp tổng kết thực tiễn, phương pháp điều tra xã hội học.

Về nội dung nghiên cứu: Các nghiên cứu đã luận giải một số vấn đề lý luận về hệ thống chính trị cấp xã; một số nghiên cứu đã đi sâu đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã và chỉ ra những vấn đề đặt ra; một số nghiên cứu đã đưa ra quan điểm, đề xuất giải pháp cho hệ thống chính trị cấp xã

1.2.1.2. Khoảng trống nghiên cứu của các công trình đã công bố

Thứ nhất, các nghiên cứu trên đều xem xét các vấn đề lý luận về hệ thống chính trị cấp xã ở những góc độ cụ thể nhất định. Do đó vấn đề này cần được bổ sung, làm rõ để phản ánh một cách toàn diện về một số vấn đề lý luận về hệ thống chính trị cấp xã ở tất cả các khía cạnh và lát cắt của nó.

Thứ hai, các nghiên cứu trên đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã dưới những góc độ nhất định. Hiện nay, chưa có nghiên cứu nào phân tích thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội; chưa có nghiên cứu chỉ ra những vấn đề đặt ra đối với hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

Thứ ba, vẫn chưa có giải pháp đặc thù, khả thi cho hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội. Các dự báo, phương hướng, quan điểm, giải pháp đưa ra dưới những góc độ khác nhau còn thiên về một khía cạnh cụ thể của vấn đề nghiên cứu.

1.2.2. Những vấn đề luận án tập trung nghiên cứu

Một là, luận án nghiên cứu khái niệm, đặc điểm, vai trò hệ thống chính trị cấp xã; chỉ ra các yếu tố tác động tới hệ thống chính trị cấp xã, xây dựng khung phân tích hệ thống chính trị cấp xã.

Hai là, luận án khái quát các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội; phân tích thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội và nguyên nhân; chỉ ra những vấn đề đặt ra của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

Ba là, luận án làm rõ sự cần thiết phải đổi mới hệ thống chính trị cấp xã; phân tích các yếu tố tác động đến hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trước yêu cầu đổi mới; đưa ra quan điểm và giải pháp đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trong thời gian tới.

Tiểu kết chương 1

Luận án đã tổng quan tình hình nghiên cứu theo 3 vấn đề: Nghiên cứu lý luận về hệ thống chính trị cấp xã, nghiên cứu thực trạng hệ thống chính trị cấp xã, nghiên cứu quan điểm và giải pháp cho hệ thống chính trị cấp xã. Luận án khái quát kết quả nghiên cứu của các công trình đã công bố về nguồn tư liệu, về cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu và về nội dung nghiên cứu; chỉ ra khoảng trống nghiên cứu. Cho đến nay, chưa có công trình nào nghiên cứu độc lập về hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội. Kết quả tổng quan các công trình là nguồn tài liệu phong phú, hữu ích để nghiên cứu sinh tham khảo, kế thừa có chọn lọc, có phát triển sáng tạo; là cơ sở để nghiên cứu sinh xác định các vấn đề luận án tập trung nghiên cứu.

Chương 2

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CẤP XÃ

2.1. Khái niệm hệ thống chính trị cấp xã

Hệ thống chính trị cấp xã là một bộ phận của hệ thống chính trị Việt Nam, là chỉnh thể thống nhất gồm Đảng, chính quyền địa phương, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã và mối quan hệ giữa chúng nhằm thực hiện thắng lợi đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, bảo đảm và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân.

2.2. Đặc điểm hệ thống chính trị cấp xã

Hệ thống chính trị cấp xã có đủ đặc điểm của hệ thống chính trị Việt Nam. Ngoài những đặc điểm chung, hệ thống chính trị cấp xã còn có những đặc điểm riêng: Hệ thống chính trị cấp xã không phải là cấp hoạch định chính sách, cấp xã là cấp tổ chức thực hiện, đưa đường lối, chủ

trương, chính sách, pháp luật vào cuộc sống. Cấp xã là nơi các tổ chức trong hệ thống chính trị trực tiếp triển khai quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước vào thực tế cuộc sống. Hệ thống chính trị cấp xã là được tổ chức đơn giản nhất so với các cấp khác của hệ thống chính trị. Hệ thống chính trị cấp xã là cấp gắn liền với cộng đồng dân cư. Hệ thống chính trị cấp xã có số lượng nhiều nhất.

2.3. Vai trò của hệ thống chính trị cấp xã

Hệ thống chính trị cấp xã có vai trò tổ chức thực hiện thắng lợi mọi đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước ở cấp xã; tham gia quản lý xã hội; trực tiếp tiếp nhận, phản hồi và giải quyết tâm tư, nguyện vọng của nhân dân, nơi thực nghiệm đường lối, chủ trương của Đảng; chính sách, pháp luật của Nhà nước; là nơi trực tiếp quản lý, rèn luyện và tạo nguồn cán bộ, công chức, đây là lực lượng nòng cốt quyết định chất lượng, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị tại cấp mình; trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức Nhân dân đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn của thế lực thù địch và phản ánh, tố giác những biểu hiện suy thoái của cán bộ, đảng viên.

2.4. Yếu tố ảnh hưởng đến hệ thống chính trị cấp xã

2.4.1. Nhóm yếu tố khách quan

Hệ thống chính trị cấp xã chịu ảnh hưởng, tác động của yếu tố vị trí địa lý, điều kiện tự nhiên; điều kiện kinh tế, cơ sở vật chất và kỹ thuật; quy mô dân số, dân trí, văn hóa, lịch sử, tập quán, truyền thống, sự tham gia và ủng hộ của người dân; sự phát triển khoa học, công nghệ và quá trình hội nhập quốc tế; yếu tố chính sách, thể chế

2.4.2. Nhóm yếu tố chủ quan

Nhóm yếu tố chủ quan tác động đến hệ thống chính trị cấp xã gồm tổ chức Đảng, đảng viên; tổ chức bộ máy và hoạt động chính quyền cấp xã; Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị xã hội cấp xã; đội ngũ cán bộ, công chức trong hệ thống chính trị cấp xã; việc kết hợp giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã, giữa cấp xã đối với cấp trên.

2.5. Khung phân tích hệ thống chính trị cấp xã

2.5.1. Cấu trúc, chức năng của hệ thống chính trị cấp xã

2.5.1.1. Cấu trúc của hệ thống chính trị cấp xã

Về mặt tổ chức, hệ thống chính trị ở cấp xã bao gồm ba bộ phận cấu thành là Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội bao gồm Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh và Công đoàn (được tổ chức tại một số địa phương).

2.5.1.2. Chức năng hệ thống chính trị cấp xã

Với tư cách là một chính thể, một hệ thống thống nhất, hệ thống chính trị cấp xã có chức năng riêng của mình; đồng thời, chức năng của hệ thống chính trị cấp xã còn được biểu hiện cụ thể qua chức năng của các bộ phận cấu thành:

Đảng bộ, chi bộ cơ sở cấp xã là hạt nhân chính trị ở cơ sở; chấp hành đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; đề ra chủ trương, nhiệm vụ chính trị của địa phương và lãnh đạo thực hiện có hiệu quả; chủ động và phối hợp với các cơ quan, tổ chức liên quan để xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở vững mạnh, xã, phường, thị trấn giàu đẹp, văn minh.

Chính quyền địa phương gồm Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân. Hội đồng nhân dân cấp xã có hai chức năng gồm: (1) Quyết định các vấn đề của địa phương do luật định; (2) Giám sát. Với vị trí là cơ quan quản lý hành chính nhà nước ở địa phương, Ủy ban nhân dân cấp xã thực hiện chức năng quản lý hành chính nhà nước ở địa phương.

Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã có chức năng tập hợp xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc. đại diện cho lợi ích của nhân dân, bảo vệ quyền lợi hợp pháp chính đáng của nhân dân; tham gia xây dựng Đảng, xây dựng và củng cố chính quyền cấp xã; chức năng giám sát và chức năng phản biện xã hội

2.5.2. Hoạt động của hệ thống chính trị cấp xã

2.5.2.1. Khung phân tích hoạt động của tổ chức đảng cấp xã

Luận án phân tích hoạt động của tổ chức đảng cấp xã thông qua việc là hạt nhân trong thực hiện nhiệm vụ chính trị cơ sở; công tác xây dựng đảng; lãnh đạo chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội; hoạt động kiểm tra, giám sát của Đảng và liên hệ mật thiết với nhân dân, phản ánh và giải đáp thắc mắc của người dân.

2.5.2.2. Khung phân tích hoạt động của chính quyền cấp xã

Hoạt động quản lý của Hội đồng nhân dân cấp xã thông qua xây dựng và ban hành nghị quyết, thông qua kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và thông qua hoạt động giám sát và thi hành kết quả giám sát.

Hoạt động quản lý của Ủy ban nhân dân cấp xã thông qua xây dựng, trình Hội đồng nhân dân cấp xã quyết định nội dung theo thẩm quyền; quản lý các lĩnh vực kinh tế- xã hội.

2.5.2.3. Khung phân tích hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp xã

Luận án phân tích hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp xã thông qua hoạt động xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân; truyền truyền, vận động nhân dân thực hiện quy chế làm chủ; tham gia xây dựng chính quyền; giám sát và phản biện xã hội.

2.5.2.4. Khung phân tích hoạt động các tổ chức chính trị - xã hội

Luận án phân tích hoạt động các tổ chức chính trị - xã hội thông qua tập hợp các hội viên thực hiện nhiệm vụ chính trị cơ sở; hỗ trợ, hướng dẫn phát triển kinh tế - xã hội cho hội viên; giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội.

2.5.2.5. Khung phân tích hoạt động phối hợp của hệ thống chính trị cấp xã

Luận án phân tích hoạt động phối hợp của hệ thống chính trị cấp xã thông qua phối hợp giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã; giữa hệ thống chính trị cấp xã với hệ thống chính trị cấp trên và với thôn

2.5.2.6. Khung phân tích hoạt động hệ thống chính trị với tư cách là hệ thống thống nhất

Luận án phân tích hoạt động hệ thống chính trị với tư cách là hệ thống thống nhất thông qua phân tích năng lực tự lãnh đạo; lãnh đạo các tổ chức khác, hộ gia đình, cá nhân ở cấp xã; thực hiện quy chế dân chủ tại địa phương; xây dựng, duy trì trật tự xã hội ổn định.

2.5.3. Cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách của hệ thống chính trị cấp xã

2.5.3.1. Số lượng, cơ cấu cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách

Bảng 2.1. Số lượng cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã

	Loại 1	Loại 2	Loại 3
Cán bộ, công chức	=< 23	=< 21	=< 19
Người hoạt động không chuyên trách	=< 14	=< 12	=< 10

Bảng 2.2. Số lượng Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã

	Loại I	Loại II	Loại III
Xã	=< 02	=< 02	01
Phường, thị trấn	=< 02	=< 02	01

2.5.3.2. Chất lượng cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách

Chất lượng cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách được đánh giá dựa trên các tiêu chí chủ yếu về tôn trọng, lắng nghe, gần gũi, bảo đảm và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân; về yêu cầu đối từng nhóm đối tượng công chức phù hợp với yêu cầu và nội dung quản lý; về trình độ, năng lực chuyên môn của đội ngũ cán bộ, công chức và về kỹ năng giải quyết công việc.

Tiểu kết chương 2

Chương 2 luận án đã làm rõ khái niệm, đặc điểm, vai trò của hệ thống chính trị cấp xã; chỉ ra các yếu tố tác động tới hệ thống chính trị cấp xã bao gồm hai nhóm yếu tố là nhóm yếu tố khách quan và nhóm yếu tố chủ quan; xây dựng khung phân tích hệ thống chính trị cấp xã. Những nội dung được phân tích, luận giải ở chương 2 sẽ là cơ sở, khung phân tích để luận án đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội giai đoạn từ năm 2008 đến nay ở chương 3.

Chương 3

HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CẤP XÃ CÁC HUYỆN NGOẠI THÀNH HÀ NỘI HIỆN NAY: THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. Khái quát các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội

Về địa lý, đây là vùng chuyển tiếp giữa đô thị và nông thôn, giao thông phát triển, đảm nhiệm vai trò cầu nối với các địa phương khác; việc thông tin, liên lạc nhanh chóng, kịp thời khi thực hiện các nhiệm vụ của cơ quan trong quá trình thực hiện chức năng, nhiệm vụ. *Về dân cư – văn hóa – xã hội*: Sự phân bố dân cư ở các huyện ngoại thành Hà Nội không đồng đều, có sự đa dạng hóa về thành phần, lối sống có sự pha trộn giữa nông thôn và thành thị. *Về kinh tế*, đặc điểm nổi bật so với các xã, thị trấn trong cả nước là chức năng sản xuất nông nghiệp và sự đa dạng các ngành nghề kinh tế của các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội. *Về số lượng các xã*: Thành phố Hà Nội gồm 17 huyện với 383 xã, số lượng xã có sự chênh lệch khá lớn. *Về sắp xếp đơn vị hành chính*: Hà Nội thực hiện sắp xếp 04 xã. Kết quả: tại huyện Phú Xuyên, sáp nhập xã Thụy Phú với xã Văn Nhân thành xã Nam Tiến; tại huyện Phúc Thọ, sáp nhập xã Phương Độ với xã Sen Chiểu thành xã Sen Phương; sáp nhập xã Cẩm Đình với xã Xuân Phú thành xã Xuân Đình. Xã Văn Hà (huyện Phúc Thọ) đề nghị chưa tiến hành việc sắp xếp đơn vị hành chính xã trong giai đoạn 2019-2021. *Về phân loại đơn vị hành chính*: có 65 đơn vị hành chính xã được phân loại, điều chỉnh.

3.2. Thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội hiện nay và nguyên nhân

3.2.1. Cấu trúc, chức năng của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

3.2.1.1. Cấu trúc của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Về mặt tổ chức, hệ thống chính trị ở cấp xã ở các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội bao gồm Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và

các tổ chức chính trị - xã hội bao gồm Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh và Công đoàn.

3.2.1.2. Chức năng của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Giai đoạn 2008-2023, hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội đã đề ra các mục tiêu, nhiệm vụ và con đường phát triển địa phương; tích cực tổ chức và vận động nhân dân hiện thực hóa nghị quyết của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương; hướng dẫn người dân địa phương tham gia các hoạt động chính trị; đảm bảo ổn định của chính trị địa phương; bảo phát triển bền vững địa phương,...

Tổ chức đảng cấp xã thực hiện tốt chức năng lãnh đạo hệ thống chính trị cấp xã; lãnh đạo mọi mặt đời sống xã hội ở cấp xã; lãnh đạo công tác xây dựng đảng ở các xã; đề ra, lãnh đạo thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ chính trị; chủ động phối hợp với các tổ chức có liên quan nhằm xây dựng hệ thống chính trị cấp xã vững mạnh.

Hội đồng nhân dân cấp xã đã quyết định nhiều vấn đề quan trọng của địa phương; đã chú ý hơn trong việc thực hiện chức năng giám sát; đã phát huy tốt hoạt động giám sát của đại biểu Hội đồng nhân dân.

Ủy ban nhân dân cấp xã xây dựng, ban hành kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội đảm bảo tính khoa học, cụ thể; bảo đảm thu – chi ngân sách đúng theo quy định; xây dựng trình Hội đồng nhân dân cùng cấp các nghị quyết, quyết định quản lý trong phạm vi thẩm quyền và theo quy định.

Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã thực hiện tốt việc tập hợp xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc; đại diện cho lợi ích của nhân dân, bảo vệ quyền lợi hợp pháp, chính đáng của nhân dân; tham gia xây dựng Đảng, xây dựng và củng cố chính quyền cấp xã; thực hiện tốt chức năng giám sát.

3.2.2. Hoạt động của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

3.2.2.1. Hoạt động của tổ chức đảng cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Là hạt nhân trong thực hiện nhiệm vụ chính trị cơ sở, tổ chức đảng cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội phát huy vai trò lãnh đạo thông qua việc đề ra và lãnh đạo thực hiện hiệu quả chủ trương, nhiệm vụ chính trị của địa phương; lãnh đạo thực hiện các chủ trương, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng an ninh; lãnh đạo chính quyền địa phương thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn quản lý nhà nước theo quy định của pháp luật; chủ động và phối hợp với các cơ quan, tổ chức liên quan để xây dựng hệ thống chính trị cấp xã vững mạnh.

Thực hiện công tác xây dựng đảng cấp xã về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức, cán bộ, đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng. Tuy nhiên, việc thực hiện Đề án số 21 - ĐA/HU ngày ngày 16/9/2019 của Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội và Dự thảo Đề án của Huyện ủy về “Sắp xếp, bố trí kiêm nhiệm các chức danh người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã và ở thôn, tổ dân phố trên địa bàn Thành phố Hà Nội” còn chưa đạt kết quả như mong muốn. Cấp ủy cấp xã vẫn còn hiện tượng một người đảm nhiệm nhiều hơn một chức danh. Sắp xếp cán bộ nữ cơ cấu vào Ban Chấp hành đảng bộ cấp xã còn chưa quan tâm đúng mức; đánh giá, xếp loại đảng viên có lúc có nơi còn hình thức;...

Lãnh đạo chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội vững mạnh; phát huy hiệu lực, hiệu quả quản lý của chính quyền, xem xét, giải quyết những vấn đề nảy sinh ở địa phương; lãnh đạo hiệu quả phối hợp công tác giữa tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã.

Hoạt động kiểm tra, giám sát của Đảng được thực hiện tốt thông qua kiểm tra việc thực hiện tốt dân chủ trong Đảng, giữ gìn đoàn kết nội bộ; lãnh đạo chỉ đạo thực hành tiết kiệm; phòng, chống tham nhũng, lãng phí; giám sát việc chấp hành Cương lĩnh chính trị, Điều lệ Đảng, chủ trương, nghị quyết, chỉ thị của Đảng, của cấp ủy cấp trên và cấp mình,...

Tổ chức Đảng cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội giữ mối liên hệ mật thiết với Nhân dân; nắm rõ những mong muốn, nguyện vọng của nhân dân tại nơi cư trú. Trực tiếp giải đáp những thắc mắc của người dân theo đúng quy định của pháp luật; thông tin đến cá nhân, tổ chức có thẩm quyền giải quyết nếu không biết hoặc không nắm rõ.

3.2.2.2. Hoạt động của chính quyền cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Hoạt động của Hội đồng nhân dân cấp xã: Nghị quyết được ban hành bảo đảm khoa học, sát thực tiễn; chất lượng kỳ họp được nâng lên; thông qua kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội; thực hiện có hiệu quả vai trò đại diện. Tuy nhiên, Hội đồng nhân dân một số xã chưa kịp thời ban hành các nghị quyết chuyên đề để giải quyết các vấn đề bức xúc mà địa phương đang gặp phải; hiệu quả kỳ họp chưa cao; hoạt động tiếp xúc cử tri ở một số xã còn mang tính hình thức; hiệu quả giám sát vẫn chưa cao.

Hoạt động của Ủy ban nhân dân cấp xã: Các dự thảo Nghị quyết trình Hội đồng nhân dân ngày càng được nâng cao chất lượng, đảm bảo tính khoa học, phù hợp với thực tiễn địa phương; phiên họp ủy ban nhân dân được tổ chức đúng quy định và chú trọng giải quyết vấn đề cụ thể; thủ tục hành chính được đơn giản hóa; phòng, chống phát sinh những tiêu cực. Tuy nhiên, vẫn còn tình trạng gây khó khăn cho người dân, kỹ năng giải quyết vụ việc của cán bộ, công chức còn những yếu kém; vẫn còn tình trạng phân công công vụ chưa rõ ràng.

3.2.2.3. Hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Mặt trận Tổ quốc cấp xã thực hiện tốt xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân; truyền truyền, vận động nhân dân thực hiện quy chế làm chủ; thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở; tích cực trong tham gia xây dựng chính quyền; vai trò giám sát, phản biện xã hội, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của đoàn viên, hội viên được phát huy và duy trì thường xuyên. Tuy nhiên, cách thức hoạt động của Mặt trận tổ quốc và các tổ chức CT-XH: còn thụ động chưa có sự đổi mới, chưa thực sự đi vào chiều; đôi lúc còn hạn chế, hình thức, tình trạng hành chính hóa khá phổ biến. hiệu quả giám sát và phản biện xã hội: hoạt động giám sát và phản biện xã hội chưa được diễn ra thường xuyên, liên tục.

3.2.2.4. Hoạt động của các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Các tổ chức chính trị - xã hội thực hiện tốt việc tập hợp các hội viên thực hiện nhiệm vụ chính trị cơ sở; hỗ trợ, hướng dẫn phát triển kinh tế - xã hội cho hội viên; góp phần giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Tuy nhiên, một số dự án hỗ trợ hội viên chưa có hiệu quả, chưa có nhiều mô hình phát triển kinh tế đạt hiệu quả cao; việc xây dựng quỹ hội và thu nộp hội phí ở một số xã còn chậm; nội dung sinh hoạt, phương thức vận động còn chưa phong phú.

3.2.2.5. Hoạt động phối hợp của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Phối hợp giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã: Công tác phối hợp hoạt động giữa tổ chức Đảng, chính quyền với Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã thời gian qua đã tạo thành một khối thống nhất hành động, tích cực tuyên truyền, vận động có hiệu quả đến đoàn viên, hội viên và các tầng lớp nhân dân thực hiện tốt các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động, góp phần vào việc thực hiện thắng lợi các nghị quyết của Đảng ủy, của Hội đồng nhân dân, các kế hoạch của Ủy ban nhân dân về phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng thành công xã nông thôn mới, xã đạt chuẩn văn hoá nông thôn mới. Tuy nhiên, sự phối hợp giữa tổ chức đảng với chính quyền cấp xã diễn ra chưa thường xuyên, tập trung vào một số thời điểm cụ thể như Đại hội đảng bộ; Hoạt động và sự phối hợp giữa Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội với chính quyền trong việc giải quyết các công việc có liên quan đôi khi chưa nhịp nhàng, đồng bộ, thiếu sự hợp tác

Phối hợp giữa hệ thống chính trị cấp xã với hệ thống chính trị cấp trên và với thôn: hệ thống chính trị cấp trên lãnh đạo hệ thống chính trị cấp xã, hệ thống chính trị cấp xã triển khai thực hiện sự lãnh đạo của hệ thống chính trị cấp trên; phối hợp xử lý vi phạm tại địa phương và các vấn đề

phát sinh khác khi thuộc thẩm quyền của cả hai cấp; hệ thống chính trị cấp xã phối hợp với thôn thông qua chi bộ, trưởng thôn, công an viên và trưởng ban công tác mặt trận. Tuy nhiên, lãnh đạo cấp trên chưa thường xuyên xuống cấp xã để trực tiếp nắm bắt tình hình tại địa bàn. Sự chỉ đạo bằng giấy tờ, văn bản còn nhiều. Song song với đó, hệ thống chính trị cấp xã tổ chức thực hiện các đường lối, chính sách của cấp trên còn đầy việc xuống thôn, xóm; chưa làm đúng chức trách, nhiệm vụ được giao, còn ỷ lại vào cấp trên.

3.2.2.6. Hoạt động của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội hiện nay với tư cách là hệ thống thống nhất

Lãnh đạo về nhân sự: Đảng ủy các xã thực hiện công tác tổ chức, cán bộ theo phân cấp, bảo đảm đúng nguyên tắc, quy trình, thủ tục quy định. Tích cực tạo nguồn cán bộ tại chỗ và chuẩn hóa về trình độ chuyên môn, lý luận chính trị đối với cán bộ, công chức.

Lãnh đạo xây dựng hệ thống chính trị cấp xã. Phát huy vai trò của nhân dân trong xây dựng Đảng, chính quyền, trong thực hiện nhiệm vụ chính trị tại địa phương. Xây dựng và thực hiện hiệu quả mô hình tự quản ở dân cư. Tuy nhiên, cấp ủy cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội thường xuyên nghiên cứu, vận dụng sáng tạo phương thức lãnh đạo của Đảng, bảo đảm sự lãnh đạo toàn diện của Đảng ở cấp xã.

3.2.3. Cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

3.2.3.1. Số lượng, cơ cấu cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Các đơn vị tiến hành bố trí, sắp xếp đội ngũ cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách cấp xã bảo đảm đúng cơ cấu, số lượng. Phương án bố trí kiêm nhiệm các chức danh không chuyên trách mềm dẻo; để các địa phương tự lựa chọn, áp dụng linh hoạt nhưng vẫn bảo đảm tất cả các chức danh đều được bố trí theo đúng quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước.

3.2.3.2. Chất lượng cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách được nâng lên rõ rệt; công tác quy hoạch cán bộ chủ chốt của Ủy ban nhân dân cấp xã bảo đảm tính kế thừa, kế cận với độ tuổi chủ yếu từ 36 - 55 tuổi; đạo đức công vụ được nâng lên.

3.2.4. Thành tựu, hạn chế của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội và nguyên nhân

3.2.4.1. Thành tựu của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội và nguyên nhân

Giai đoạn 2008 -2023, hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng: cấu trúc, chức năng của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội từng bước được hoàn thiện và phát huy hiệu quả; hoạt động của hệ thống

chính trị cấp xã từng bước được nâng cao; đội ngũ cán bộ, công chức từng bước hoàn thiện về cơ cấu, số lượng, nâng cao về chất lượng

Thành tựu của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội đạt được xuất phát từ sự phù hợp của đường lối, thể chế; dưới sự lãnh đạo của Đảng ủy, công tác xây dựng hệ thống chính trị cấp xã được chú trọng; sự phát triển của kinh tế - xã hội; Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân các cấp và cơ quan chuyên trách luôn xác định xây dựng hệ thống chính trị cấp xã tinh gọn, hiệu quả đáp ứng nhu cầu thời đại là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt; chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức ngày được chú trọng; công tác tuyên truyền, phổ biến chủ trương của Đảng, chính sách của Nhà nước về xây dựng hệ thống chính trị được triển khai rộng khắp trên địa bàn cấp xã

3.2.4.2. Hạn chế của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội và nguyên nhân

Giai đoạn 2008 -2023, hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội còn một số tồn tại cần khắc phục: cấu trúc, chức năng của hệ thống chính trị ở một số xã đôi khi chưa được phát huy đầy đủ; hoạt động hệ thống chính trị cấp xã một số nơi hoạt động chưa hiệu quả; số lượng, cơ cấu, chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã một số nơi chưa đồng đều, chưa phù hợp.

Hạn chế của hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội đạt được xuất phát từ một số quy định chưa phù hợp; cơ chế Đảng lãnh đạo, Hội đồng nhân dân ban hành nghị quyết giám sát, Ủy ban nhân dân phối hợp cùng Mặt trận Tổ quốc thực hiện chưa thật sự hiệu quả; một bộ phận cán bộ, công chức chưa quyết tâm, tích cực tham gia xây dựng hệ thống chính trị cấp xã; kỹ năng giải quyết nhiệm vụ công vụ của một bộ phận cán bộ, công chức cấp xã còn theo thói quen; cơ sở vật chất và kinh phí hoạt động của các tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã còn thấp.

3.3. Một số vấn đề đặt ra đối với hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Thứ nhất, cần phân định rõ, tránh chồng chéo trong việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị và trong việc nhận trách nhiệm về thực hiện các nhiệm vụ đó trong sự phối hợp giữa các tổ chức với nhau và giữa các cá nhân, tổ chức trong hệ thống chính trị.

Thứ hai, cần nâng cao hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị cấp xã phù hợp với bối cảnh tình hình mới.

Thứ ba, cần nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách tại cấp xã đáp ứng và phát huy những tiềm năng, lợi thế của địa phương.

Thứ tư, cần nâng cao năng lực hệ thống chính trị cấp xã đáp ứng yêu cầu xây dựng chính quyền đô thị trong giai đoạn 2021 - 2030.

Tiểu kết chương 3

Chương 3 luận án đã khái quát các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội về địa lí, dân cư, văn hóa, xã hội, kinh tế, số lượng các xã; đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội; chỉ ra nguyên nhân thực trạng và những vấn đề đặt ra đối với hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

Chương 4

QUAN ĐIỂM, GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CẤP XÃ CÁC HUYỆN NGOẠI THÀNH HÀ NỘI TRONG THỜI GIAN TỚI

4.1. Hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trước yêu cầu đổi mới

4.1.1. Sự cần thiết đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Đổi mới hệ thống chính trị nói chung, hệ thống chính trị cấp xã nói riêng là quá trình liên tục. Vì vậy, đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội là việc tất yếu, phù hợp với lý luận về đổi mới. Đồng thời về mặt lý luận, phù hợp với đường lối đổi mới của Đảng, chính sách của Nhà nước về việc đổi mới, nâng cao hiệu lực, hiệu quả, hoạt động của hệ thống chính trị các cấp ở nước ta. Sự cần thiết đổi mới hệ thống chính trị cấp xã còn xuất phát do yêu cầu đổi mới thể hiện trong chủ trương của Thủ đô Hà Nội; xuất phát từ thực tiễn xây dựng, tổ chức hoạt động hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội. Có nhiều thành tựu, nhưng vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế cần phải khắc phục, cần phải tiếp tục đổi mới. Đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội không phải là yêu cầu chủ quan từ phía chủ thể thực hiện mà đây là đòi hỏi xuất phát từ thực tiễn quản lý của địa phương; xuất phát từ yêu cầu đòi hỏi của sự nghiệp đổi mới đất nước và của thủ đô Hà Nội trong tình hình mới

4.1.2. Các yếu tố tác động đến hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trước yêu cầu đổi mới

Trước yêu cầu đổi mới, hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội chịu tác động của các yếu tố: kinh tế tăng trưởng ổn định, đầu tư cơ sở hạ tầng được bảo đảm; trình độ dân trí được nâng lên; yếu tố dòng họ, thiết chế xã hội truyền thống, dân chủ hóa đời sống xã hội; sự ủng hộ của người dân biến đổi phức tạp, phụ thuộc vào chính sách và đội ngũ cán bộ, công chức; hệ thống chính sách, pháp luật ngày càng hoàn thiện;

năng lực cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách ngày càng được nâng cao

4.2. Quan điểm đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

4.2.1. Đổi mới phải ổn định, đồng bộ, bảo đảm phát triển bền vững

Đổi mới hệ thống chính trị cấp xã không đơn thuần là sự sắp xếp lại, thêm bớt cơ học mà là việc tái cấu trúc hệ thống quyền lực đảm bảo tính tổng thể đồng bộ, liên thông, phát triển bền vững. Đây là quan điểm bao trùm và xuyên suốt quá trình đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

4.2.2. Đổi mới phải đảm bảo sự tinh gọn, hoạt động hiệu lực hiệu quả của hệ thống chính trị cấp xã

Đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị cấp xã tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và phù hợp với thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa nhằm tăng cường vai trò lãnh đạo của tổ chức Đảng cấp xã; nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của chính quyền địa phương và chất lượng hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã.

4.2.3. Đổi mới hệ thống chính trị cấp xã gắn với đổi mới hệ thống chính trị của thành phố

Đổi mới không phải “đập đi, xây lại” và đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội không tách rời đổi mới hệ thống chính trị của Thành phố. Đây không chỉ là quan điểm đổi mới mà còn là nguyên tắc mang tính chỉ đạo, định hướng, chi phối quá trình đổi mới hệ thống chính trị cấp xã.

4.2.4. Đổi mới hệ thống chính trị cấp xã phải phù hợp với điều kiện cụ thể của từng địa phương

Hiện nay, cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội vẫn còn mang đậm tính dòng họ, tồn tại một số phong tục, tập quán lạc hậu. Chính những yếu tố này đang trở thành những vật cản làm hạn chế sự phát triển của các lực lượng tiên bộ bao gồm đảng viên, trí thức, thanh niên. Vì vậy, cần đặc biệt chú ý đến đặc điểm này và điều kiện lịch sử của cấp xã khi đổi mới hệ thống chính trị.

4.2.5. Đổi mới phải tạo điều kiện thuận lợi phát huy năng lực đội ngũ, cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách cấp xã

Đổi mới cần phải tin tưởng, trọng dụng cán bộ trẻ; tạo chuyển biến sâu sắc trong công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức và cơ cấu lại

đội ngũ cán bộ, công chức; tạo dựng phong trào thi đua xây dựng môi trường làm việc tốt.

4.2.6. Đổi mới phải đảm bảo phát huy quyền làm chủ và thụ hưởng của Nhân dân

Để phát huy quyền làm chủ của nhân dân trong xây dựng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội, đòi hỏi tổ chức đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã phải hiểu dân, từ đó có các phương pháp phù hợp vận động nhân dân chấp hành tốt chủ trương, đường lối của đảng; chính sách, pháp luật của nhà nước và các nhiệm vụ chính trị tại địa phương.

4.3. Giải pháp đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trong thời gian tới

4.3.1. Nhóm giải pháp nhận thức về tầm quan trọng và sự cần thiết phải đổi mới hệ thống chính trị cấp xã

Nhận thức về tầm quan trọng và sự cần thiết phải đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội là một vấn đề rất quan trọng. Trong thời gian tới, cần nâng cao nhận thức về đặc điểm các huyện ngoại thành Hà Nội và thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội; tạo sự đồng thuận, thống nhất trong nhận thức về vai trò của hệ thống chính trị cấp xã và đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội là vấn đề thường xuyên, bức thiết; đẩy mạnh tuyên truyền, phát huy vai trò của các phương tiện truyền thông đại chúng trong nâng cao nhận thức về đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

4.3.2. Nhóm giải pháp về cơ chế, chính sách đổi mới hệ thống chính trị cấp xã

4.3.2.1. Xây dựng cơ chế, chính sách thực hiện đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Trong thời gian tới cần nghiên cứu thay đổi cơ chế vận hành của hệ thống chính trị cấp xã, lấy đỉnh của cấu trúc quyền lực chính trị là nhân dân; tôn trọng bảo lưu ý kiến xuất phát từ hạnh phúc của nhân dân và sự phát triển thịnh vượng của đất nước. Xây dựng cơ chế đối thoại và thực hiện đối thoại công khai; tăng tính tự quản của chính quyền địa phương.

4.3.2.2. Kiến nghị với cấp trên để có cơ chế, chính sách đổi mới toàn diện, đồng bộ, tổng thể hệ thống chính trị Việt Nam, trong đó Hà Nội làm thí điểm

Trong thời gian tới, cần tích hợp chức năng, nhiệm vụ chính trị chung của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc xã và các tổ chức chính trị xã hội thành viên.

Còn chức năng hoạt động mang tính xã hội, xã hội - nghề nghiệp được tổ chức theo cơ chế tự nguyện, tự chủ hoàn toàn theo luật và theo điều lệ của từng tổ chức; thực hiện kiêm nhiệm, nghiên cứu nhất thể hóa một số chức danh lãnh đạo của tổ chức Đảng, chính quyền, Ủy ban mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội; nhân dân trực tiếp đánh giá cán bộ chủ chốt cấp xã giữa nhiệm kỳ.

4.3.2.3. Xem xét tính hiệu quả của Hội đồng nhân dân cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội

Cần nghiên cứu nghiêm túc, đánh giá khách mô hình tổ chức, chức năng, nhiệm vụ, hoạt động, tính hiệu quả của Hội đồng nhân dân cấp xã nói chung và cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội nói riêng để có những chính sách phù hợp để phát huy vai trò hoặc tinh gọn bộ máy để thực sự hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Thực tế Hội đồng nhân dân cấp xã hiệu quả chưa cao. Về logic nếu cơ quan, tổ chức hay bộ phận nào của bộ máy nếu thấy không cần thiết mà việc tinh giản hay cắt bỏ đi không ảnh hưởng gì đến hoạt động và chất lượng, hiệu lực, hiệu quả hoạt động của bộ máy thì mạnh dạn tinh giản hay cắt bỏ.

4.3.2.4. Bố trí chức danh trưởng thôn, bí thư chi bộ thôn và trưởng ban mặt trận thôn một cách khoa học để nâng cao hiệu quả hoạt động.

Tìm người vừa am hiểu công tác đảng, vừa uy tín trong dân, đủ sức đảm đương 2 chức danh cùng lúc là không dễ,... Do đó, nên bố trí chức danh trưởng thôn, bí thư chi bộ thôn và trưởng ban mặt trận thôn một cách khoa học theo hướng tăng quyền lợi nhưng đồng thời phải gắn quyền lợi với trách nhiệm để hệ thống chính trị hoạt động hiệu quả.

4.3.3. Nhóm giải pháp về tổ chức thực hiện đổi mới hệ thống chính trị cấp xã

4.3.3.1. Tiếp tục đổi mới và nâng cao chất lượng hoạt động của tổ chức Đảng

Tăng cường xây dựng tổ chức Đảng cấp xã về chính trị thông qua triển khai thực hiện văn bản của cấp ủy cấp trên, xây dựng và ban hành nghị quyết, tổ chức thực hiện và kiểm tra việc thực hiện nghị quyết, giáo dục lý luận, nâng cao bản lĩnh chính trị cho toàn đảng ủy cấp xã.

Tăng cường xây dựng tổ chức Đảng cấp xã về tư tưởng cần tiếp tục quán triệt sâu rộng việc thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư khóa XII; Bí thư cấp ủy hàng năm phải lập kế hoạch chỉ đạo về công tác tư tưởng trong đó nêu rõ mục đích, yêu cầu, nội dung thực hiện; cải tiến, nâng cao chất lượng, hiệu quả của các loại hình tuyên truyền, chú trọng công tác tuyên truyền miệng.

Tăng cường xây dựng tổ chức Đảng cấp xã về tổ chức thông qua kiện toàn tổ chức bộ máy của Đảng và hệ thống chính trị cấp xã; kiện toàn tổ chức, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của tổ chức đảng và chất lượng đảng viên cấp xã; nâng cao hiệu quả công tác phát triển đảng; xử lý nghiêm chi bộ đảng, đảng viên không sinh hoạt đảng.

Tăng cường xây dựng tổ chức Đảng cấp xã về đạo đức thông qua tăng cường rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân; tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác dân vận, tăng cường quan hệ mật thiết giữa Đảng ở cấp xã với nhân dân; tiếp tục thực hiện Chỉ thị 05-CT/TW về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; xây dựng và thực hiện nghiêm túc quy tắc ứng xử của cán bộ, công chức cấp xã.

Tăng cường xây dựng tổ chức đảng cấp xã về cán bộ cần đổi mới toàn diện, mạnh mẽ, đồng bộ các khâu của công tác cán bộ; xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, trước hết là cán bộ lãnh đạo và quản lý ở các cấp, vững vàng về chính trị, gương mẫu về đạo đức, trong sạch về lối sống, có trí tuệ, kiên thức, năng lực hoạt động thực tiễn, gắn bó với nhân dân;...

Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng ở cấp xã thông qua quy trình ban hành các nghị quyết, chương trình, kế hoạch của cấp xã phải khoa học, sát thực tiễn; cần thiết bố trí Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp xã không phải người địa phương để khắc phục một số hạn chế trong công tác cán bộ; chủ động kiểm tra, giám sát các vụ việc có dấu hiệu vi phạm;...

4.3.3.2. Đổi mới và nâng cao hiệu quả quản lý của chính quyền cấp xã

Thứ nhất, đối với Hội đồng nhân dân cấp xã, cần nâng cao chất lượng kỳ họp Hội đồng nhân dân cấp xã; Đại biểu Hội đồng nhân dân phải thực sự là nhân vật chính trong kỳ họp của Hội đồng, nhất là các phiên thảo luận tại kỳ họp; không ngừng phát huy vai trò của Thường trực Hội đồng nhân dân trong việc chuẩn bị và tổ chức kỳ họp; nâng cao chất lượng ban hành nghị quyết phát triển kinh tế - xã hội; tăng cường giám sát việc tuân theo Hiến pháp và pháp luật ở địa phương và việc thực hiện nghị quyết của Hội đồng nhân dân cấp xã; đổi mới hình thức tiếp xúc và lấy ý kiến cử tri; Nâng cao chất lượng đại biểu Hội đồng nhân dân cấp xã; quy trình bỏ phiếu, kiểm phiếu phải thực hiện đúng quy định

Thứ hai, đối với ủy ban nhân dân cấp xã, cần đổi mới và nâng cao chất lượng phiên họp ủy ban nhân dân cấp xã; xây dựng, hoàn thiện quy chế làm việc; nâng cao tinh thần trách nhiệm, thái độ phục vụ nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã; đẩy mạnh cải cách thủ tục hành

chính; Định kỳ ủy ban nhân dân phải đánh giá chất lượng giải quyết thủ tục hành chính để loại bỏ những hạn chế,...

4.3.3.3. Đổi mới nội dung, phương thức hoạt động, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã

Đối với Mặt trận tổ quốc Việt Nam cấp xã, cần tăng cường phối hợp và thống nhất hành động giữa các thành viên trong Mặt trận tổ quốc cấp xã; tăng cường phối hợp với tổ chức đảng, chính quyền cấp xã; đẩy mạnh hướng dẫn hoạt động tự quản của nhân dân thông qua Ban Công tác Mặt trận ở khu dân cư.

Đối với các tổ chức chính trị - xã hội cấp xã, cần Đẩy mạnh giáo dục, áp dụng khoa học - kỹ thuật vào sản xuất nhằm tăng năng suất và chất lượng sản phẩm (Hội nông dân); Đổi mới nội dung, phương thức sinh hoạt đảm bảo vừa gắn với các hoạt động kinh tế, vừa gắn với các hoạt động xã hội nhằm tạo động lực hoạt động cho đoàn viên thanh niên (Đoàn Thanh niên); tăng cường công tác tạo nguồn; đào tạo, bồi dưỡng cán bộ nữ (Hội phụ nữ); tăng cường giáo dục truyền thống “Bộ đội cụ Hồ” (Hội Cựu chiến binh),...

4.3.3.4. Phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, lực lượng và của nhân dân trong xây dựng hệ thống chính trị cấp xã

Thực hiện tốt quy chế dân chủ cơ sở; đảm bảo sự phối hợp của hệ thống chính trị cấp xã với hệ thống chính trị cấp trên; đảm bảo sự phối hợp giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã; tạo nên sức mạnh tổng hợp xây dựng hệ thống chính trị cấp xã

4.3.3.5. Sắp xếp, xây dựng, đề xuất mô hình hệ thống chính trị phù hợp với đặc điểm các xã trong các huyện ngoại thành Hà Nội

Lý do cần có những giải pháp về điều chỉnh mô hình tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã: Mô hình tổ chức còn cồng kềnh.

Các giải pháp điều chỉnh mô hình tổ chức trong hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội: Thực hiện nghiêm túc và vận dụng phù hợp các quy định của Trung ương về tổ chức bộ máy của các cơ quan, đơn vị vào tình hình của địa phương theo nguyên tắc tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả; đổi mới mô hình Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân.

Xây dựng, đề xuất mô hình hệ thống chính trị phù hợp với đặc điểm các xã trong các huyện ngoại thành Hà Nội: Giữ nguyên mô hình tổ chức hệ thống chính trị như quy định hiện nay nhưng đẩy mạnh thực hiện việc kiêm nhiệm, phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và phải xây dựng cơ chế phối hợp công tác giữa các tổ chức cấu thành hệ thống chính trị.

4.3.3.6. *Nâng cao năng lực, phẩm chất cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách, nhất là người đứng đầu trong hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội*

Thực hiện nghiêm túc quy định về tuyển dụng công chức và đẩy mạnh chính sách thu hút nhân tài, tăng cường cán bộ trẻ; tăng cường đào tạo, bồi dưỡng nhằm nâng cao trình độ, kỹ năng cho cán bộ, công chức và người hoạt động không chuyên trách; thực hiện tốt công tác quy hoạch, luân chuyển cán bộ, kịp thời bổ sung các chức danh còn khuyết; nâng cao hiệu quả đánh giá, phân loại cán bộ, công chức; đảm bảo chế độ, chính sách, kịp thời động viên tinh thần cán bộ, công chức

4.3.3.7. *Tăng cường kiểm tra, giám sát, tổng kết thực tiễn*

Trong thời gian tới, cần tiếp tục quán triệt tầm quan trọng của công tác kiểm tra, giám sát. Các cuộc kiểm tra, giám sát cần đảm bảo thực hiện đúng quy định, đảm bảo về thời gian, xác định đúng đối tượng, có kết luận rõ ràng, chính xác, khách quan; cần tiếp tục nghiên cứu chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về hệ thống chính trị để kế thừa, vận dụng sáng tạo vào đổi mới hệ thống chính trị nói chung, hệ thống chính trị cấp xã nói riêng; Tăng cường tổ chức các buổi hội thảo, tọa đàm, nghiên cứu khoa học, tổ chức và thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học liên quan đến hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội. Ngoài ra, đẩy mạnh tham khảo có chọn lọc kinh nghiệm đổi mới hệ thống chính trị cấp xã của các địa phương khác, nhất là các địa phương có những đặc điểm tương đồng.

Tiêu kết chương 4

Luận án đã phân tích tính tất yếu đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội, chỉ ra các yếu tố tác động hệ thống chính trị cấp xã ở các huyện ngoại thành Hà Nội. Luận án đưa ra quan điểm đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội và đề xuất một số giải pháp cơ bản đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

KẾT LUẬN

Hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội là một bộ phận cấu thành của hệ thống chính trị Việt Nam có đặc điểm, vai trò, nội dung và phương thức hoạt động phù hợp với điều kiện của địa phương. Với cách thức tiếp cận Chính trị học, đề tài đã nghiên cứu và giải quyết được các vấn đề chính:

Thứ nhất, luận án đã tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài luận án theo các vấn đề: Nghiên cứu lý luận về hệ thống chính trị

cấp xã, nghiên cứu thực trạng hệ thống chính trị cấp xã, nghiên cứu quan điểm và giải pháp cho hệ thống chính trị cấp xã. Trên cơ sở đó, luận án khái quát kết quả nghiên cứu của các nghiên cứu đã công bố về nguồn tư liệu, về cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu và về nội dung nghiên cứu; chỉ ra khoảng trống nghiên cứu của luận án và những vấn đề luận án tập trung nghiên cứu.

Thứ hai, luận án đã làm rõ khái niệm, đặc điểm, vai trò của hệ thống chính trị cấp xã; chỉ ra các yếu tố tác động tới hệ thống chính trị cấp xã bao gồm hai nhóm yếu tố là nhóm yếu tố khách quan và nhóm yếu tố chủ quan; xây dựng khung phân tích hệ thống chính trị cấp xã.

Thứ ba, luận án đã khái quát các xã thuộc các huyện ngoại thành Hà Nội; đánh giá thực trạng hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội theo khung phân tích đã xây dựng và dựa trên thực tiễn vấn đề nghiên cứu. Luận án chỉ ra nguyên nhân và những vấn đề đặt ra đối với hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

Thứ tư, luận án đã làm rõ sự cần thiết đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội; chỉ ra các yếu tố tác động hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội trước yêu cầu mới. Luận án đã đưa ra quan điểm và đề xuất giải pháp đổi mới hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội.

Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả hệ thống chính trị cấp xã các huyện ngoại thành Hà Nội, giữ vững ổn định chính trị - xã hội, nâng cao đời sống Nhân dân địa phương; đồng thời kết quả nghiên cứu sẽ góp phần đóng góp trực tiếp vào thực hiện hiệu quả Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XXVII với quyết tâm xây dựng và phát triển thủ đô giai đoạn 2020-2020, định hướng 2030, tầm nhìn 2045 “Guong mẫu xây dựng Đảng bộ và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; khơi dậy ý chí, phát huy truyền thống ngàn năm văn hiến, anh hùng, sức mạnh đại đoàn kết toàn dân; đẩy mạnh đổi mới sáng tạo và hội nhập quốc tế, xây dựng Thủ đô ngày càng giàu đẹp, văn minh, hiện đại”; bên cạnh đó những kết quả nghiên cứu của luận án sẽ là tài liệu có giá trị tham khảo thực tiễn với các địa phương khác trong cả nước, nhất là các địa phương có các xã là vùng ven đô thị.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Nguyen Quynh Nga, Pham Quoc Thanh (2019), “Grassroots Political System in the Vietnamese Political System at present”, *International Conference on Education, Psychology, and Social Sciences (ICEPS)*, Tokyo University of Science, Japan, ISSN: 2518-2498, pp.269-278.

2. Pham Quoc Thanh, Bui Thanh Nam, Nguyen Van Khanh, Nguyen Quynh Nga, Phi Thi Lan Phuong (2020), “Ruling mode of Communist Party of Vietnam in Theory and Practice”, *Chinese Political Science Review* Vol. 5 (4), Scopus Q1, DOI 10.1007/s41111-020-00162-1, ISSN: 2365-4244, pp. 488-512.

3. Pham Quoc Thanh, Nguyen Quynh Nga (2020), “The commune-level political system in Vietnam at present: some theoretical and practical matters”, *Russian Journal of Vietnamese Studies* Vol. 4 (3), WoS, DOI 10.24411/2618-9453-2020-10021, ISSN: 2618-9453, pp.17-24.

4. Do Xuan Tuat, Nguyen Quynh Nga, Pham Ngoc Anh, Tran Mai Uoc (2020), “Ho Chi Minh’s ideas on the role of democracy in the ruling communist party”, *Ho Chi Minh’s heritage in Vietnam and Abroad*, Moscow University Press Chapter 9, Russia, WoS index: 000588260800010, pp.113-119.

5. Nguyễn Quỳnh Nga, Nguyễn Thị Mai Hương (2020), “Nâng cao chất lượng hoạt động hệ thống chính trị cấp xã ở huyện Thường Tín – Hà Nội trong giai đoạn hiện nay”, *Tạp chí Giáo dục lý luận* (11), ISSN: 0868-3492, tr.69-74.

6. Nguyễn Quỳnh Nga (2021), “Công tác phát triển Đảng ở Đảng bộ huyện Thường Tín – Hà Nội: Thực trạng và giải pháp”, *Tạp chí Giáo dục lý luận* (321), ISSN: 0868-3492, tr.79-83.

7. Nguyễn Quỳnh Nga (2021), “Cải cách hành chính của ủy ban nhân dân cấp xã huyện Thường Tín (Hà Nội) hiện nay: Thực trạng và giải pháp”, *Tạp chí nghiên cứu khoa học Thanh niên* (18), ISSN: 2734-9039, tr. 44-47.

8. Nguyễn Quỳnh Nga (2022), “Nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục lý luận chính trị cho đảng viên ở cấp xã huyện Thường Tín (Hà Nội) hiện nay: Thực trạng và giải pháp”, *Tạp chí Nghiên cứu khoa học Thanh niên* (28), ISSN: 2734-9039, tr.76-79.

9. Do Xuan Tuat, Nguyen Quynh Nga, Thai Hong Duc (2022), “Power control mechanism in Vietnam’s one-party system today”, *The Communist Party of Vietnam: Empowering National Progress*, Moscow University Press, Chapter 5, Russia, ISBN: 978-5-19-011814-8, DOI: 10.55959/MSU978-5-19-011814-8-2022-1-432, pp. 58-70.

10. Pham Quoc Thanh, Nguyen Quynh Nga, Do Thi Thanh Ha (2022), “The achievements in building the political system at commune level of Vietnam in the *Doi moi* period”, *The Communist Party of Vietnam: Empowering National Progress*, Moscow University Press, Chapter 11, Russia, ISBN: 978-5-19-011814-8, DOI: 10.55959/MSU978-5-19-011814-8-2022-1-432, pp. 125-137.

11. Nguyễn Quỳnh Nga (2023), “Các yếu tố tác động tới hệ thống chính trị các xã các huyện ngoại thành Hà Nội hiện nay”, *Tạp chí Nghiên cứu khoa học thanh niên* (31), ISSN: 2734-9039, tr.69-71.